

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68.86 มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู คิดเป็นร้อยละ 48.52 วุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.70 ได้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 61.96 และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.59 โดยมีข้อสรุปการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้

- 1.1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ มาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างเป็นระบบมี เช่น การจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์ โครงการ และงานวิจัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

- 1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ จัดครูผู้สอนประจำที่มีคุณวุฒิด้านวิชาชีพเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ในแต่ละสาขาวิชามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

1.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้ผู้เรียนพบครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

1.4 ด้านการบริการวิชาชีพผู้สังคม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีกิจกรรม/โครงการที่ให้บริการวิชาชีพและฝึกทักษะวิชาชีพ เช่น Fix it , 108 อาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28

1.5 ด้านนวัตกรรมและการวิจัย รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัยและโครงการ ทุกสาขางาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

1.6 ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดระบบสารสนเทศ และการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

1.7 ด้านมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการเผยแพร่ผลการประเมินรวมทั้งการนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

2. การเปรียบเทียบการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศชายมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษามีการดำเนินการโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับ มาก เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับ มาก เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า t-test ได้ค่า $t = 1.25$ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงกล่าวได้ว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาไม่แตกต่างกันเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านทั้งเพศชายและหญิงมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาเหมือนกันทั้งภาพรวม และรายด้าน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย จำแนกสถานภาพ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และประสบการณ์ในการทำงานด้าน โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริการวิชาชีพผู้สังคม ด้านนวัตกรรมและการวิจัย ด้านภาวะผู้นำและการจัดการ ด้านมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า F-test พบว่า สถานภาพ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาเหมือนกันทั้งภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจซึ่งนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และ จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาในราย ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เนื่องจากในการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการมาเป็นเวลานาน โดยสถานศึกษาทุกแห่งได้รับการ รับรองคุณภาพจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) องค์การมหาชน ในรอบที่สองมาแล้ว ดังนั้นจึงถือได้ว่ามีความพร้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถดำเนินการต่อเนื่องได้ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดให้มีการตรวจประเมินคุณภาพภายใน โดยต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี ซึ่งได้ดำเนินการตรวจประเมินโดยคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยภายในจังหวัด ที่ได้รับการอบรมพัฒนากระบวนการตรวจ ประเมิน พร้อมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้กับ สาธารณชนได้รับทราบ นอกจากนี้ยังมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานโดยศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่องในการ ดำเนินการ รวมทั้งเป็นการหาจุดอ่อนมาพัฒนาปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไป ดังนั้น จึงส่งผลให้ผล การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ถึงแม้จะมีการประกาศเปลี่ยน มาตรฐานการอาชีวศึกษาจากเดิม 6 มาตรฐาน 54 ตัวบ่งชี้ มาเป็น 7 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ ในปี การศึกษา 2552

2. จากการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านนวัตกรรมและการวิจัย เนื่องจากในด้านนี้มีข้อกำหนด คือ ประกอบด้วย 3 ข้อกำหนด คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ 2) จัดสรร งบประมาณในการสร้าง พัฒนา และเผยแพร่พัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการ ที่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และ 3) จัดการเผยแพร่ ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการที่นำไปใช้ใน การพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จากข้อกำหนดดังกล่าวพิจารณาจาก การจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และโครงการ ซึ่งหลักสูตรการจัดการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และในระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการเรียนในรายวิชาโครงการ ซึ่งจัดเรียนในภาคเรียนสุดท้าย ซึ่งโครงการส่วนมากจะจัดทำออกมาในรูปของสิ่งประดิษฐ์ และ นับเป็นส่วนหนึ่งของผลงานในด้านนี้ ดังนั้นจึงส่งผลให้การดำเนินการในด้านนี้มีค่าสูงกว่าด้านอื่น นอกจากนี้โดยธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนของช่างอุตสาหกรรม หรือสายวิชาชีพโดย ส่วนมากจะมีการจัดการเรียนการสอนจากประสบการณ์จริง มีการจัดทำชิ้นงาน เพื่อประกอบการ เรียนการสอน หรือมีการจัดการเรียนการสอนเป็นชิ้นงานในบางรายวิชา จึงทำให้ได้ผลผลิตเป็น ชิ้นงานในรูปของสิ่งประดิษฐ์ ประกอบกับในตัวบ่งชี้ที่ 3 ในด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา วิชาชีพ กำหนดให้ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์หลักการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มาใช้ในการ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอาชีพอย่างเป็นระบบนั้น พิจารณาจากจำนวนการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ โครงการวิจัย โครงการวิทยาศาสตร์ และ โครงการอื่น ๆ ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สรรค์สร้างนวัตกรรม โครงการ และ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการ รายงานผลการดำเนินการจึงทำให้ผลการดำเนินการในด้าน นวัตกรรมและการวิจัยมีค่าสูงที่สุด

3. การเปรียบเทียบการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัด หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย จำแนกตามเพศและสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทั้งโดย ภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งในการ จำแนกตามเพศชายหญิง และการจำแนกตามสภาพภาพ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ครูพิเศษ สอน และพนักงานราชการ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ซึ่งประกอบด้วย ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป็นคณะกรรมการรับผิดชอบตัวบ่งชี้ เป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และเป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสาขางาน และ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ต่ำกว่า 1 ปี ตั้งแต่ 1-2 ปี และมากกว่า 2 ปี ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น ได้มีการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงาน การรายงานสรุปผล เผยแพร่ผลการดำเนินงาน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ทุกปี โดยเฉพาะในขั้นตอนของการวางแผนดำเนินการนั้น ได้มีกระบวนการในการสร้างความ เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับกลุ่มผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาโดย การจัดประชุม สัมมนา และอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และนอกจากนี้ยังให้ บุคลากรในสถาน ศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดย

เป็นผู้รับผิดชอบ ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นการให้บทบาทกับบุคลากรได้มีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เหนิงยา (Ngwenya, 20004 : 1442A) ได้ศึกษาพบว่า การประกันคุณภาพการอุดมศึกษาโดยลักษณะการกระจายอำนาจมีผลดีว่าการกระจายอำนาจแบบรวมอำนาจ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารและครุมีความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นิตย คงชนนันทิกุล (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและพบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ ดำเนินการเฉลี่ยปีละหนึ่งครั้ง จะทำให้สถานศึกษามีความตระหนักที่จะนำผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป และในขั้นตอนของการดำเนินการ ได้มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่สำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมไปถึงการให้ทุกคนเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครุ ในการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาทั้ง 7 มาตรฐาน จึงพบว่าผู้บริหารและครุ ทั้งเพศชายและเพศหญิงจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน หรือมีความคิดเห็นที่เหมือนกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้านสอดคล้องกับ จันทรนิภา ดวงวิไล (2545 : บทคัดย่อ) และฉิรวิทย์ วิภาดาพิสุทธิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและพบว่า ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 7 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ ที่ได้นำมาใช้ในปีการศึกษา 2552 ไม่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินการประกันคุณภาพศึกษามาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีการศึกษา รวมทั้งได้รับการตรวจประเมินคุณภาพภายใน โดยหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งเผยแพร่ผลการตรวจประเมินต่อสาธารณชนมาอย่างต่อเนื่องนั้น จึงทำให้การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี และเลย ดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย เพื่อการพัฒนาและการบริหารจัดการ ควรจะมีการดำเนินการดังนี้ คือ

1.1 การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน พื้นที่ฝึกปฏิบัติงานเหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 มีศูนย์วิทยบริการให้เหมาะสมกับวิชาที่เรียน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้และมีวิธีการลดการออกกลางคันของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ควรศึกษาเพิ่มเติมโดยเปรียบเทียบตามขนาดของกลุ่มสถานศึกษา และตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และควรศึกษาปัญหาที่มีผลต่อการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาโดยแยกเป็นรายวิทยาลัย